

EFSA Hayvan Sağlığı Bilimsel Aę Toplantısı

EFSA Hayvan sağlığı Toplantısı 27 Haziran 2022 Pazartesi günü katılımcıların kendileri, ülkeleri ve çalışmalarını tanıtımıyla başladı. Ardından lkeler tek sağlık konseptinde ve çeşitli hastalıkları kapsayan sunularını gerçekleştirdi. Bu sunulardan ne çıkan hususlar řu şekilde özetlenebilir.

EU4Health program, patojenlerin sınırlar arasında dolaşmasını engellemesi için bir programdır. Daha çok var olan ve ileride var olabilecek zoonotik hastalıklara odaklanmıştır. Aynı zamanda çevrenin korunmasını da içermektedir. Sistematik veri toplanmasını ve EFSA'ya sunumunu içermektedir. Henüz tüm AB ye ülkelerden katılımı beklenmemektedir, koordinasyon ve harmonizasyon aşamasındadır. Çevreden ve hayvanlardan örnek alımını da içermektedir. Anses, Avrupa Merkez referans laboratuvarı olarak benzer bir göreve sahip olmasından ötürü bu konuda ifte raporlamayı önlemek adına Fransa'dan bir yorum gelmiştir.

Daha sonraki sunuda bir kez daha yaban hayatındaki surveylanstan, hastalıkları önlemede bunun öneminden ve Avrupa lkelerinde bu konuda halen daha açıkların olduğundan bahsedilmiştir. Örneğin yaban hayatı popülasyonu AB'de halen daha tam olarak çıkarılmamıştır.

Rift Vadisi humması Afrika'da yaygın olmakla birlikte henüz Avrupa'da insanlarda ve hayvanlarda görülmemiştir, buna rağmen Danimarka gibi ülkeler hastalığı öncelikli incelenmesi gereken hastalıklar listesine eklemiş, bu konuyla ilgili bir soru tarafımızca sorulmuştur. Cevap olarak gelecekteki 10 yılda hastalığın görülmesinin muhtemel olacağı değerlendirildiğinden öncelikli listesine aldıkları açıklanmıştır.

Toplantıda Sigma projesinin ikinci kısmına geçileceği aktarılmıştır, bu proje ile standardizasyon, harmonizasyon, veri kalitesinin arttırılması, basit ve hızlı web tabanlı bir veri sistemi oluşturulması hedeflenmektedir. Örneğin AB'nin hayvan sağlığı açısından sunduğu birçok istatistiksel parametrelerde bölünen kısmı yoktur, bu durum hastalık sayısı bilinmesine rağmen uygun bir prevalans oluşturulmasını engellemektedir, sigma ile bu durum ortadan kaldırılacaktır.

Dikkat edilmesi gereken bir diğer husus, kuş gribi açısından 2021-22 Avrupa'da en fazla mihrakın görüldüğü yılın olmasındır, hastalık Avrupa ve Kuzey Amerika'da oldukça yoğun olmasına rağmen Asya kıtasında son derece az görülmektedir. AB aşılama stratejisi üzerine çalışmaktadır, Fransa'da aşılı ördeklerin hastalığı önlemede ve yayımını düşürmede etkisi ile ilgili veriler toplanmaktadır. Aşılama mevcut önlemlerin yerine geçmeyecek, sadece hastalıkla mücadelede yardımcı bir nlem olarak uygulanacaktır.

Toplantının sonunda Türkiye'nin sunumunu tarafımızca gerçekleştirildi. Bu sunumda AB'de endemik olmasa da ülkemizde önemli bir yer tutan şap, PPR ve LSD hastalıklarındaki gelişmelerden bahsedilmiştir. şap hastalığı ve PPR yüksek aşılama oranları ve mücadele yöntemlerine karşın Anadolu'da endemik olarak seyretmektedir. Trakya bölgesine hareketlerin yasaklanması bu bölgeden Avrupa'ya gelebilecek riskleri önlemektedir. LSD hastalığında ise gerçekleştirilen yoğun mücadele programı ve yabancı uzmanlar tarafından sıkça eleştirilmesine rağmen ülkemizce etkinliği gösterilmiş olan homolog aşı çalışması ile ülke olarak mihrakların

görölmeyecek düzeye gelmesi hastalığın eradikasyonu için umut vericidir. Bu durum EFSA'daki uzmanlarca da memnuniyetle karşılanmıştır.

Toplantının ikinci günü çeşitli teknik aksaklıkların yaşanması dolayısıyla Maymun Çiçeği hastalığı ile ilgili ülke deneyimleri paylaşılammıştır. Bilimsel ağda, AB için son dönemlerde oldukça göz önünde bulunan bir hastalık olan Domuz Vebası hastalığı konuşulmuştur. Bu hastalık bizimle ilgili olmasa da hastalıkla mücadelede bulaşmayı önlemek için yerel kaynaklardan elde edilen otların kullanılması ve sonrasında yapılan biyogüvenlik sunumu ve bununla ilgili 5 temel biyogüvenlik ilkesi ülkemizde genel hayvan hastalıklarından korunmak için uygulanabilecek ilkeler olarak değerlendirilmektedir.

